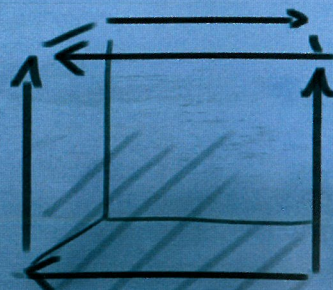


ВВА VS МВА

СЪЩНОСТ И РАЗЛИКИ

материал на Йорган Караленчев



3 а незапознатите ще поясним: ВВА означава бакалавър по бизнес администрация, а МВА, съответно, магистър по бизнес администрация. Но ще бъде честен с вас – ако не го знаехте досега, може би ви е рано да мислите за тези програми. Това не са просто обикновени специалности, а този текст вероятно ще представлява интерес не само за кандидат-студентите, но и за техните родители. Възрастово ограничение тук няма. Напротив – нужно е човек да е натрупал малко практически опит.

Редовните ни читатели знаят, че вече сме разглеждали темата за МВА и че това се е превърнало в своеобразно заклинание за успех в бизнес средите. Накратко – магистърска програма за работещи професионалисти, която им дава възможност да се запознаят с други професионалисти, да обменят опит и, в крайна сметка, да станат още по-добри ръководители.

ВВА е нещо, на което досега не сме обръщали достатъчно внимание. Може да кажем, че това е по-малкият брат на МВА, но няма да сме напълно точни. Действително много от изучаваните предмети се припокриват, но разликите в начина на обучение са съществени. Именно затова в този брой ще направим съпоставка между двете програми, ще обясним какво всъщност се изучава и ще очертаем техните предимства и недостатъци.

Какво представляват ВВА/МВА програмите

Срещали сме заблуждението, че Бизнес администрация е нещо като Публична администрация. Не е – публичната администрация подготвя кадри за държавния апарат и такива, които не винаги получават ръководни позиции. Дори и програмите по бизнес администрацията не винаги могат да се приравнят на ВВА или МВА. Впрочем, откакто икономическите специалности станаха популярни, почти всички университети у нас започнаха да предлагат и „бизнес“ специалности.

Затова нека първо да отговорим на ключовия въпрос: Какви, всъщност, са характеристиките на този тип програми?

- На първо място – да притежават акредитации от международни организации. Може да се каже, че те са по-важни за МВА, отколкото за ВВА, но се издават и за двата типа програми. Има три основни организации, които дават тези признания – AACSB (The Association to Advance Collegiate Schools of Business); AMBA (The Association of MBAs) и EQUIS – (European Quality Improvement System). Само една шепс бизнес училища в света притежават и трите акредитации.
- Второ – преподавателите не са типичните магистрити академици и професори, които са изгубили връзка с професионалната среда преди 30 години. Напротив – ВВА и МВА програмите се водят от хора, притежаващи обширен практи-



чески опит. Много от тях са и настоящи мениджъри в сериозни компании. Не подценяваме академичното знание – има си място и за професори. Но болшинството трябва да са практики.

- Трето – изискванията за прием са по-строго селективни, отколкото за останалите бакалавърски и магистърски програми. За MBA дори се изисква от кандидатите да имат поне няколко години опит със собствен бизнес или поне на ръководна позиция в друга компания.

Разликите между BBA и MBA

Да, очевидно първото е бакалавърска програма, която отнема 3-4 години, а второто – магистърска, която може да изкарате за 2. Но не за това става дума тук. Има съществени различия и в изискванията за прием, и в използваната методика:

Изисквания за прием:

Изискванията за прием в BBA повече приличат на тези в стандартните бакалавърски програми. Трябва ви диплома за средно образование, езиков сертификат, както и да се явите на интервю. Препоръките и удостоверенията за извънкласни дейности тежат доста повече. При MBA нещата са различни – задължително се изисква трудов стаж, и то на управленска позиция. Освен това, в много университетите кандидатите държат комбинирани изпити по мениджърски и езикови умения. Най-популярният е GMAT (General Management Admissions Test).

Начин на обучение:

При лекциите в BBA програмите преподавателят заема водещата роля. Разбира се, студентите взимат участие, отговарят на въпроси и т.н. Но известна йерархия се запазва. Лекциите в MBA програмите от своя страна често преминават по-скоро като обсъждания на кръгла маса, където се очаква от самите студенти да представят вижданията си по даден проблем или да споделят своя опит. Все пак, за тях се предполага, че

вече са професионалисти в своята област.

Курсови работи и проекти:

Друга съществена разлика се състои в задачите, които трябва да изпълнят студентите. BBA програмите включват повече индивидуални курсови работи, плюс допълнителни групови проекти. В MBA програмите е обратното – преобладават груповите проекти. Освен това, тъй като обучаващите се работят, много често използват курсовете си, за да работят по реални проекти свързани с професиите си.

Предимства и недостатъци на BBA

Към предимствата на BBA може да добавим следните неща:

- Приемът е достъпен за по-широк кръг кандидати. Изисквания за трудов стаж или няма или са много по-малки в сравнение с тези за MBA програмите.
- Студентите получават бизнес образование на по-ранна възраст и са стимулирани да

развиват предприемаческия си дух още след завършването си.

- Програмите като цяло са по-евтини.
- Студентите имат време да поживеят в кампус и да почувстват „истински“ студентски живот.

Обективността изисква да кажем и че:

- ВВА не носи толкова контакти с водещи мениджъри. А именно това е най-ценната част от бизнес обучението.
- По-рядко се предлага гъвкаво обучение, което да позволи на студентите да работят, докато следват.
- Програмата е продължителна – 4 години са доста време за човек, който има намерението да започне или вече е започнал свой собствен бизнес.

Предимства и недостатъци на MBA

MBA безспорно е по-престижната и по-разпознаваема програма за бизнес обучение. Тя е предпочитана от действащите мениджъри и определено не е за всеки. Основните ѝ предимства са:

- Възпитаниците на MBA програмите стават част от мрежа алумни, които се подкрепят и обменят опит.
- MBA е своеобразна застраховка. Безработицата сред толкова квалифицирани кадри клони към нула.
- Не на последно място по важност – уменията, които човек придобива са много практически насочени. Можете да приложите всяка курсова, която сте написали, директно на работното си място.

Можем да отчетем и следните недостатъци на програмата:

- Скъпо е. Особено когато говорим за обучение във водещите бизнес училища. Но не се тревожете – ще ви дадем няколко ценни съвета и за финансирането на образованието.
- Съвместяването на работа, личен живот и MBA програма е огромно предизвикателство.

Къде се изучава в България

Безспорно у нас може да откриете много програми по бизнес администрация и управление. Но тези, които отговарят на трите критерия, посочени по-горе, са малко – единствено Американския университет в Благоевград, Висшето училище по мениджмънт, в съвместна програма с Cardiff Metropolitan University и от тази година и University of Sheffield, които започват своя собствена MBA програма, чрез своя Международен факултет, City College, тази есен.

Къде се изучава в чужбина

Възможностите за образование в чужбина са по-разнообразни. Все пак трябва да си дадем сметка, че в България идеята за обучението по мениджмънт практически не съществува преди падането на комунизма и затова дълго време не сме имали нито подготвени специалисти, нито нужната предприемаческа култура.

САЩ

Съвременните идеи за обучение по мениджмънт, MBA или ВВА, се базират в най-голяма степен на работата Питър Дракър – американски бизнес консултант и преподавател. Именно Америка е страната с най-големи традиции в образованието в тази сфера. Спорът за първите три места е много ожесточен. Толкова, че класацията Top MBA на QS World University Rankings поставя университетите Харвард, Станфорд и Пенсилвания на едно и също ниво:

Водещи университети в САЩ

Класиране	Висше училище	Среден успех на изпита GMAT
1=	Stanford University	732
1=	Harvard Business School	730
1=	The Wharton School, University of Pennsylvania	725
4	Chicago Booth School of Business, University of Chicago	723
5	Columbia Business School, Columbia University	716
6	Northwestern University	715
7	Sloan School of Management, Massachusetts Institute of Technology	713



ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ИЗЯСНЕТЕ ВЪПРОСА С ФИНАНСИРАНЕТО ПРЕДИ ДА ЗАПОЧНЕТЕ ОБУЧЕНИЕТО СИ

Европа

В света на големия бизнес международните граници са все по-маловажни. Затова ще разгледаме висшите училища в Европа като обща група. Освен висшето училище и страната, в която е базирано, сме ви показали и средния успех, който възпитаниците му са показали на приемния сертификатен изпит GMAT. Забележете, че този успех не е единственият показател за погрешбата на университетите. За да се запознаете с целия набор от критерии, може да разгледате www.topmba.com. Иначе, няма да ви преразказваме класацията в повече детайли. Само ще отбележим, че виждаме представители на доста различни страни. При много други специалности първите места се заемат от британ-

Водещи университети в Европа

Класиране	Висше училище	Държава	Среден успех на изпита GMAT
1	London Business School	Великобритания	700
2	INSEAD	Франция	702
3	University of Oxford	Великобритания	692
4	HEC Paris	Франция	683
5	SDA Bocconi School of Management	Италия	665
6	IE University, IE Business School	Испания	672
7	ESADE Business School	Испания	670
8	IMD	Швейцария	676
9	IESE Business School - University of Navarra	Испания	670
10	University of Cambridge	Великобритания	680



ските университети... и няма мъргане от там. За MBA и BBA конкуренцията между държавите и висшите училища е жестока.

Финансиране

Да приемем, че сте открили перфектната за вас BBA или MBA програма. Няма значение дали е в България или в чужбина. И в двата случая ще се сблъскате със следния проблем – как да я финансирате. Задължително си изяснете този въпрос преди да започнете обучението си. Би било много разочароващо да ви се наложи да прекъснете обучението си по финансови причини. Има няколко варианта на финансиране:

- Лични средства. Най-очевидният начин за финансиране. Трябва обаче да имате предвид, че е трудно да съчетавате следването с работата.
- Финансиране от компанията, в която работите. Тук има само една уловка – обикновено се подписва договор, според който се задължавате да работите във въпросната фирма за определен период от време. Ако напуснете – парите, които са инвестирани във вас се трансформират в кредит.
- Трети вариант е взимането на студентски кредит. Това е честа практика в САЩ и постепенно се налага и в други страни. За да поговорим за плюсовете и минусите на едно такова решение, вероятно ще ни трябва цяло списание...

Възможности за кариерна реализация

Кариерите на завършилите BBA или MBA се променят – в това няма съмнение. Проучванията показват, че почти всички възпитаници на програмите могат да се похвалят с повишаване на заплатите. Това важи дори и за България, където подобно изследване е правено от АУБГ.

Завършилите BBA получават силен старт на професионалното си развитие и често започват работа в компании, които са ги открили по време на обучението им. (Било то под формата на кариерни форуми, стажове, лични контакти и т.н.). MBA алуиците попадат в сериозен кръг от успешни мениджъри, което им позволява да изградят професионални контакти за цял живот.

ЕДЛАНТА СЪВЕТВА

Избор на специалност

Ако сте решили да следвате в Германия или Австрия, началото на 12-ти клас е подходящ момент да решите каква специалност искате да изучавате.

Традиционно водещи специалности в Германия са инженерните, като сред най-добрите технически университети от организацията TU9 се откроява Karlsruhe Institute of Technology KIT Karlsruhe, който може да се похвали с добри позиции за специалностите Електротехника, Машиностроене, Икономика и инженерни науки. През тази година KIT дели първото място за специалността Информатика с Universität RWTH Aachen, който от години печели първите места за всички технически дисциплини, сред които Машиностроене, Икономика и инженерни науки.

Technische Universität München TUM също има убедителни постижения във всичките инженерни специалности, както и за специалностите Природни науки и Стопанско управление. Technische Universität Braunschweig е известен със специалността Автомобилостроене, а Universität Stuttgart, въпреки че в името му липсва добавката „технически“, също се класира сред топ техническите университети.

Огромна остава интересът към специалностите Медицина и Право, за които водещи са Ludwig-Maximilians-Universität LMU – München, класиран в челни позиции и за специалностите Стопанско управление и Икономика на националното стопанство, както и Humboldt-Universität zu Berlin, Albert-Ludwigs-Universität Freiburg, Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn и Universität zu Köln. Все пак за икономическите специалности първото място убедително заема Universität Mannheim, въпреки че е един от сравнително по-новите немски университети.

В Johann Wolfgang Goethe-Universität Frankfurt am Main водещ е Икономическият факултет, но и медицинските специалности се предлагат на много високо ниво.

Други специалности, към които тази година българските кандидати проявиха подчертан интерес, са Публицистика и комуникации и Медици и комуникации. Отличен избор за тези специалности са Freie Universität Berlin, Universität Düsseldorf, Ludwig-Maximilians-Universität LMU – München. Тук можем да споменем и Universität Wien, където през тази година имаше приеман изпит, но това не попречи на голяма част от нашите кандидати да бъдат приети за студенти в австрийската столица.

Ако все още не сте решили каква специалност да изберете, можете да се посъветвате с кариерните консултанти на ЕДЛАНТА. Не забравяйте: информираният избор на специалност и университет е важна крачка към успеха.

edlanta

Образование в чужбина

Красимира Димитрова
Старши консултант
ЕДЛАНТА - Образование
в чужбина